

Minder gif op straat, minder gif in ons drinkwater

Waterleidingbedrijven klagen steen en been over landbouwgif in het oppervlaktewater, dat soms inname voor drinkwater verhindert.

Door **René Didde**

Welig tierend onkruid in Oss wordt deze weken van stoepen en straten bestreden met een heetwatermachine. 'We hebben er enkele jaren ervaring mee en het bevalt prima', zegt Nina van Schagen, groenbeheerder bij de gemeente. Het apparaat, Wave genaamd, detecteert het onkruid met sensoren. De 'Ossenaren zijn tevreden met het straatbeeld, zegt Van Schagen.

Oss is een van de zestien Brabantse gemeenten waar de gifspuit deze weken in de kast blijft omdat de gemeente plantsoenen en straten chemievrij onderhoudt. De gemeenten handelen niet alleen vanwege zorg voor het kwetsbare grondwatergebied, maar ook om de ver-

vuiling van de Maas te verminderen.

Want vooral glyfosaat, bekend onder de merknaam Roundup, spoelt na een regenbui van de straattegels in het riool en belandt uiteindelijk in de Maas. 'Glyfosaat is probleemstof nummer 1', zegt André Bannink, beleidsmedewerker bij de samenwerkende drinkwaterbedrijven (RIWA) die zijn aangewezen op gezuiverd rivierwater. 'We zien een vrijwel permanente overschrijding van de grenswaarden in het Maaswater, soms tot schrikbarende hoogten.'

In 2008 constateerde RIWA op grond van metingen dat de hoeveelheid glyfosaat in de Maas met 40 procent was toegenomen ten opzichte van 2006. Glyfosaat is een bekend onkruidbestrijdingsmiddel in de landbouw, maar ook bij gemeentelijke plantsoenendiensten en particuliere hoveniers wordt het middel veelvuldig toegepast. De stof en zijn afbraakproducten zijn niet direct schadelijk voor mens of dier, wel kunnen waterplanten schade ondervinden.

Zes miljoen mensen in België en Nederland (waaronder Rotterdam) drinken Maaswater. 'Ook al zijn er vooralsnog geen directe gezondheidseffecten, we hebben de wettelijke plicht omberispekelijk drinkwater te maken', zegt Ban-

nink. 'We zijn gedwongen met dure technieken rivierwater te behandelen met ozon, peroxide, actief kool of uv-licht, waardoor stoffen als glyfosaat worden gekraakt.'

Rijn

Het bestrijdingsmiddel speelt ook een rol in het stroomgebied van de Rijn. 'De concentraties zijn daar echter minder hoog doordat in de Rijn meer water stroomt en Duitsland het gebruik van glyfosaat meer aan banden legt dan

---

'Bewoners willen een schone straat, maar het mag geen geld kosten'

Frankrijk', aldus Bannink.

Bij de drinkwaterbedrijven gaan de handen op elkaar voor initiatieven zoals in Oss. De gemeenten zijn op het spoor van de alternatieve bestrijdingsmethoden gebracht door het project Schoon Water van Centrum van Landbouw en Milieu (CLM).

In opdracht van de provincie Brabant verleide het CLM eerder al 350 boeren in zes kwetsbare grondwaterwingebieden in Brabant om te minderen met landbouwgif, bijvoorbeeld door gps-gestuurde precisieapparatuur in te zetten. 'Daardoor gingen ook gemeenten als Oss en Bladel in die gebieden zorgvuldiger om met bestrijdingsmiddelen', zegt Peter Leendertse van het CLM. 'Nu doen ook gemeenten mee in het stroomgebied van de Maas.'

Ook Den Bosch, Eindhoven, Roosendaal en Bergen op Zoom en een tiental kleinere plaatsen participeren.

Gemeenten zitten vaak in een spagaat, aldus het CLM. 'Bewoners willen een schone straat, maar het mag geen geld kosten. Chemie werkt goed en is goedkoop.'

Volgens Leendertse lopen alternatieve methoden op beide punten in. 'Ze worden goedkoper doordat de patenten ver-

lopen. Ook technische verbeteringen en ervaring in het beheer werpen vrucht af.'

Zo is de heetwatermachine intussen uitgerust met een lans waardoor moeilijk bereikbare plaatsen geraakt worden. Door opkomend onkruid op het juiste moment aan te pakken, is de alternatieve aanpak bovendien effectiever. Leendertse: 'Op rechte stukken straat en trottoirs werkt de heetwatermachine goed en snel.'

Hete lucht

In ontwikkeling is ook een machine die het onkruid met hete lucht attaqueert. Volgens het CLM kunnen in het kielzog van de gemeenten ook beheerders en hoveniers van bedrijventerreinen in kwetsbare watergebieden omschakelen.

En de extra energie voor al dat heet water en stoom? 'In een milieubalans is de extra energie vergelijkbaar met de nadelige effecten van de chemie. Dus in het stroomgebied van een rivier kun je beter de chemievrije methoden nemen.'

In Oss bevestigt Nina van Schagen dat het groenbeheer met de heetwaterspuit duurder is. 'Maar de kosten dalen doordat er elk jaar meer bedrijven met de methode werken.'